

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Кафедра факультету природничих наук

ліsoзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Рекреаційне лісівництво

Освітня програма бакалавр

Спеціальність 205 «Лісове господарство»

Галузь 20 «Аграрні науки та продовольство»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від “10” вересня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Рекреаційне лісівництво
Викладач (-і)	Вітер Роман Михайлович
Контактний телефон викладача	Роб. тел.: 59-61-72
Е-mail викладача	viterrm@ukr.net
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	2 год. на тиждень (ауд. 205)
2. Анотація до курсу	
<p>«Рекреаційне лісівництво» вивчається у вищих навчальних закладах з метою формування у студентів спеціальності 205 «Лісове господарство» знань про функціональне призначення рекреаційно-оздоровчих лісів та їх роль в контексті сучасних екологічних проблем, вплив рекреаційних навантажень на лісові екосистеми, властивості лісопаркових ландшафтів і їх класифікацію, завдання, методи та організаційно-технічні показники ландшафтних рубок, способи формування лісопаркових ландшафтів у лісостанах різного породного складу. Вивчення дисципліни «Рекреаційне лісівництво» базується на знаннях з лісознавства, лісівництва, лісової таксації, дендрології та інших навчальних дисциплін, отриманих студентами при освоєнні навчальних програм освітнього рівня «бакалавр», а програма дисципліни «Рекреаційне лісівництво» передбачає вивчення особливостей професійної діяльності майбутніх фахівців у лісогосподарській галузі.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p><i>Метою дисципліни</i> є формування у студентів із ведення лісового господарства у рекреаційно-оздоровчих лісах, поліпшення їх естетичних, декоративних, санітарно-гігієнічних властивостей та підвищення стійкості до рекреаційних навантажень.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<ul style="list-style-type: none"> - опрацьовувати інформаційні джерела з питань рекреаційного лісівництва; - здатність ефективно здійснювати лісогосподарські заходи у рекреаційно-оздоровчих лісах з метою поліпшення їх естетичних, декоративних, санітарно-гігієнічних властивостей та підвищення стійкості до рекреаційних навантажень; - оцінювати роль і значення рекреаційно-оздоровчих лісів; - розробляти та запроваджувати проекти розвитку комплексної зеленої зони міста з метою покращення умов відпочинку населення; - визначати рекреаційну ємність лісових ділянок; - встановлювати стадію рекреаційної дигресії лісових ділянок; - давати рекреаційну оцінку лісопаркових ландшафтів; - пропонувати систему організаційно-технічних та лісівничо-біологічних заходів з метою покращення умов лісового відпочинку; - формувати цільові типи лісопаркових ландшафтів у насадженнях різного породного складу, проводити догляд за узліссями; - проектувати і здійснювати заходи щодо підвищення стійкості лісів до рекреаційних навантажень. 	

5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції			50		
практичні заняття			30		
самостійна робота			100		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Вибірковий		
7,8-ий	Лісове господарство	4-й	-		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Рекреаційне лісівництво як навчальна дисципліна. Зміст і завдання рекреаційного лісівництва. Становлення і розвиток рекреаційного лісівництва в Україні. Розвиток рекреаційного лісівництва у зарубіжних країнах.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 2. Санітарно-гігієнічні функції лісів. Киснепродуктивна і вуглецедепонувальна функції лісів. Іонізаційний ефект. Фітонцидна функція лісів. Пило- і газозахисна функція лісів. Вплив приміських лісів на повітряний басейн міст. Шумозахисна функція. Фотоактична і психологічна функції лісів. Вивчення санітарно-гігієнічних функцій лісів, відмінних за лісівничо-таксаційними показниками (складом, віком, повнотою тощо), у різних лісорослинних умовах.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу 6 год.	1-5	Згідно розкладу
	Практичні заняття	Згідно списку літератури	4 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 3. Лісова рекреація. Рекреаційні ліси. Поняття про лісову рекреацію. Загальна характеристика рекреаційно-оздоровчих лісів. Ліси зелених зон та	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу 6 год.	1-5	Згідно розкладу

<p>їх функціональне призначення. Перспективи розширення зелених зон міст за рахунок експлуатаційних лісів. Ліси у межах округів санітарної охорони лікувально-оздоровчих територій і курортів. Ліси національних природних парків. Характеристика біорізноманіття рекреаційних лісів. Недревні ресурси рекреаційних лісів.</p> <p>Характеристика рекреаційних лісів. Класифікація лісів, які використовуються в рекреаційних цілях. Нормативи виділення лісів зелених зон навколо населених пунктів. Використання для рекреації курортних лісів, лісів національних природних і регіональних ландшафтних парків.</p>	<p>Практичні заняття</p>	<p>Згідно списку літератури</p>	<p>2 год.</p>	<p>1-5</p>	<p>Згідно розкладу</p>
<p>Тема 4. Вплив рекреаційних навантажень на лісові екосистеми. Рекреаційні навантаження та їх регулювання. Трансформація живого надґрунтового покриву під впливом рекреації. Вплив рекреації на лісову підстилку і ґрунт. Вплив рекреації на природне поновлення. Зниження стійкості підліску. Вплив рекреації на деревостан. Рекреаційна дигресія лісів. Стадії дигресії. Способи підвищення рекреаційної ємності лісів.</p> <p>Види рекреаційних навантажень. Вивчення гранично допустимих рекреаційних навантажень для основних типів лісу.</p>	<p>Лекція</p> <p>Практичні заняття</p>	<p>Згідно списку літератури</p> <p>Згідно списку літератури</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу 6 год.</p> <p>6 год.</p>	<p>1-5</p> <p>1-5</p>	<p>Згідно розкладу</p> <p>Згідно розкладу</p>

Вплив рекреації на компоненти лісостанів. Характеристика стадій рекреаційної дигресії.					
Тема 5. Лісопаркові ландшафти та їх класифікація. Поняття про лісовий і лісопарковий ландшафт. Естетичні та санітарно-гігієнічні властивості ландшафтів темно-хвойних лісів. Естетичні та санітарно-гігієнічні властивості ландшафтів світлохвойних лісів. Естетичні та санітарно-гігієнічні властивості ландшафтів широколистяних лісів. Естетичні та санітарно-гігієнічні властивості ландшафтів дрібнолистяних лісів. Естетичні та санітарно-гігієнічні властивості ландшафтів мішаних хвойно-листяних лісів. Мікрокліматичні особливості різних типів лісопаркових ландшафтів. Показники, які визначають ландшафтно-художні переваги лісопаркових ландшафтів. Класифікація лісопаркових ландшафтів за цінністю для відпочинку. Рекреаційна оцінка лісопаркових ландшафтів.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу 6 год.	1-5	Згідно розкладу
Класифікація, естетичні і санітарно-гігієнічні властивості лісопаркових ландшафтів.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	6 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 6. Заходи з ведення лісового господарства у рекреаційно-оздоровчих лісах та національних природних парках. Заходи з ведення лісового господарства в лісах у межах міст, селищ та інших	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу 6 год.	1-5	Згідно розкладу

<p>населених пунктів. Заходи з ведення лісового господарства в лісах у межах округів санітарної охорони лікувально-оздоровчих територій і курортів. Заходи з ведення лісового господарства у лісах зелених зон навколо населених пунктів. Заходи з ведення лісового господарства у лісах навколо лікувально-оздоровчих об'єктів, нелінійних рекреаційних об'єктів, вздовж лінійних рекреаційних об'єктів. Заходи з ведення лісового господарства в зонах регульованої рекреації національних природних парків. Заходи з ведення лісового господарства в зонах стаціонарної рекреації національних природних парків. Особливості рубок головного користування у рекреаційно-оздоровчих лісах.</p> <p>Заходи з ведення лісового господарства у різних підкатегоріях рекреаційно-оздоровчих лісів та національних природних парках.</p>	<p>Практичні заняття</p>	<p>Згідно списку літератури</p>	<p>4 год.</p>	<p>1-5</p>	<p>Згідно розкладу</p>
<p>Тема 7. Ландшафтні рубки. Класифікація ландшафтних рубок. Ландшафтний метод рубок догляду, його особливості. Прийоми поліпшення ландшафтно-декоративних якостей лісопаркових ландшафтів. Способи ландшафтних рубок догляду. Санітарно-ландшафтний спосіб рубки. Організаційно-технічні показники ландшафтних рубок. Ландшафтні</p>	<p>Лекція</p>	<p>Згідно списку літератури</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу 6 год.</p>	<p>1-5</p>	<p>Згідно розкладу</p>

<p>реконструктивні рубки малоцінних лісів. Пейзажні рубки. Ландшафтні рубки планування території. Заходи з підвищення стійкості рекреаційних лісів.</p> <p>Методи, способи, організаційно-технічні показники ландшафтних рубок та їх планування.</p>	Практичні заняття	Згідно списку літератури	4 год.	1-5	Згідно розкладу
<p>Тема 8. Особливості ландшафтних рубок у деревостанах різного породного складу Формування лісопаркових ландшафтів у соснових деревостанах. Формування лісопаркових ландшафтів у ялинових деревостанах. Формування лісопаркових ландшафтів у дубових деревостанах.. Формування лісопаркових ландшафтів у бучинах. Формування лісопаркових ландшафтів у березових лісостанах. Формування лісопаркових ландшафтів у мішаних хвойно-листяних лісостанах. Формування узлісь у лісопаркових частинах лісів зелених зон.</p> <p>Формування лісопаркових ландшафтів у деревостанах різного складу. Вивчення регіональних особливостей формування лісопаркових ландшафтів на території України. Догляд за узлісьями. Розв'язання комплексних завдань.</p>	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу 6 год.	1-5	Згідно розкладу
<p>Формування лісопаркових ландшафтів у деревостанах різного складу. Вивчення регіональних особливостей формування лісопаркових ландшафтів на території України. Догляд за узлісьями. Розв'язання комплексних завдань.</p>	Практичні заняття	Згідно списку літератури	4 год.	1-5	Згідно розкладу
<p>Тема 9. Система заходів з охорони і збереження рекреаційних лісів Лісівничо-біологічні заходи. Організаційно-технічні заходи.</p>	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу 6 год.	1-5	Згідно розкладу

Профілактичні та запобіжні заходи. Охорона і збереження рідкісних видів рослин та рослинних угруповань. Заходи з охорони і збереження рекреаційних лісів. Санітарні рубки. Захисні і ландшафтні посадки. Догляд за підліском. Догляд за галявинами. Відновлення лісового середовища. Охорона і захист лісу. Біотехнічні заходи.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	2 год.	1-5	Згідно розкладу
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Усне індивідуальне опитування, реферати, контрольні роботи, самостійна робота, дистанційне навчання – тести. Залежно від форми семестрового контролю усна відповідь – 10 або 20 балів, реферат – 20 балів, контрольна робота – 30 або 60 балів. Форма семестрового контролю – залік у VII семестрі, екзамен у VIII семестрі.				
Вимоги до письмової роботи	Відповіді на тести дистанційного навчання (20 питань, правильна відповідь – 5 балів)				
Практичні заняття	Усні відповіді, реферат, контрольні роботи, дистанційне навчання.				
Умови допуску до підсумкового контролю	Позитивні оцінки з поточного контролю знань за змістовими модулями (оцінювання роботи студента під час практичних занять; контрольні роботи після вивчення розділу)				
7. Політика курсу					
<p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на практичних заняттях (усні відповіді, реферати, контрольні роботи), самостійній роботі (реферати, презентації). При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Вимоги викладача. Кожен викладач ставить студентам систему вимог та правил поведінки студентів на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання контрольних робіт, тестових завдань. Все це гарантує високу ефективність навчального процесу і є обов'язковою для студентів.</p>					
8. Рекомендована література					
Базова					
<ol style="list-style-type: none"> Свириденко В.Є. Лісівництво: Підручник / В.Є. Свириденко, О.Г. Бабіч, Л.С. Киричок. – К.: Арістей, 2004. – 544 с. Свириденко В.Є. Лісівництво / В.Є. Свириденко, А.Й. Швиденко. – К.: Сільгоспосвіта, 1995. – 364 с. Швиденко А.Й. Лісівництво / А.Й. Швиденко. – Чернівці: Рута, 2004. – 304 с. Погребняк П.С. Общее лесоводство / П.С. Погребняк. – М.: Колос, 1968. – 440 с. Тюльпанов Н.М. Лесопарковое хозяйство / Н.М. Тюльпанов. – М.: Стройиздат, 1975. – 112 с. Тюльпанов Н.М. Рубки ухода в лесах зеленых зон / Н.М. Тюльпанов. – М.: Лесн. пром-сть, 1968. – 64 с. Свириденко В.Є. Практикум з лісівництва. Навчальний посібник / В.Є. Свириденко, Л.С. Киричок, О.Г. Бабіч. – К.: Арістей, 2008. – 416 с. 					
Допоміжна					
<ol style="list-style-type: none"> Атрохин В.Г. Ландшафтное лесоводство / В.Г. Атрохин, В.Я. Курамшин. – М.: Экология, 					

1991. – 175 с.
9. Большаков Н.М. Рекреационное лесопользование / Н.М. Большаков. – Сыктывкар, Изд-во СЛИ, 2006. – 312 с.
 10. Бондаренко В.Д. Ведение хозяйства в рекреационных лесах / В.Д. Бондаренко, В.А. Кучерявий, Ю.В. Шудря. – Львов: ЛЛТИ, 1986. – 39 с.
 11. Бондаренко В.Д. Ліс і рекреація в лісі: навч. посібник / В.Д. Бондаренко, О.І. Фурдичко. – Львів: Світ, 1994. – 232 с.
 12. Генсірук С.А. Ліси України / С.А. Генсірук. – Львів: Наук. тов. ім. Шевченка, УкрДЛТУ, 2002. – 496 с.
 13. Генсирук С.А. Рекреационное использование лесов / С.А. Генсирук, М.С. Нижник, Р.Р. Возняк. – К.: Урожай, 1987. – 248 с.
 14. Казанская Н.С. Рекреационные леса / Н.С. Казанская, В.В. Лапина, Н.Н. Марфенин. – М.: Лесн. пром-сть, 1977. – 96 с.
 15. Кучерявий В.А. Зеленая зона города / В.А. Кучерявий. – К.: Наукова думка, 1981. – 248 с.
 16. Молчанов А.А. Влияние леса на окружающую среду / А.А. Молчанов. – М.: Наука, 1973. – 360 с.
 17. Пряхин В.Д. Пригородные леса / В.Д. Пряхин, В.Т. Николаенко. – М.: Лесн. пром-сть, 1981. – 245 с.
 18. Родічкін І.Д. Лісопарки України / І.Д. Родічкін. – К.: Будівельник, 1968. – 188 с.
 19. Середін В.І. Ліс – база відпочинку / В.І. Середін, В.І. Парпан. – Ужгород: Карпати, 1988. – 107 с.
 20. Тихонов А.С. Классическое лесоводство в рекреационных лесах / А.С. Тихонов. – Л.: ЛЛТА, 1983. – 44 с.
 21. Чижова В.П. Рекреационные нагрузки в зонах отдыха / В.П. Чижова. – М.: Лесн. пром-сть, 1977. – С. 48.

Ресурси мережі Інтернет

22. Лісовий кодекс України / Закон України № 3404-IV “Про внесення змін до Лісового кодексу України”; [Затв. Постановою ВР України 08.02.2006]. – К., 2006. – 15 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.google.com.ua/search>.
23. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних ділянок” від 16.05.2007, № 733. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.google.com.ua/search>.
24. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Правил поліпшення якісного складу лісів” від 12.05.2007, № 724. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.google.com.ua/search>.
25. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Санітарних правил в лісах України” від 27.07.1995, № 555. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.google.com.ua/search>.

Викладач, доцент кафедри лісознавства _____ Р.М. Вітер